

Beantwoording van vragen van de Ecologische Autoriteit over de Natuurdoelanalyse Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, mede in het licht van het gezamenlijke veldbezoek dd. 23 februari 2023.

Tom van den Broek – Royal HaskoningDHV  
23 februari 2023

1. Provincie heeft eerder dan andere provincies het voortouw genomen om de natuurdoelanalyses op te stellen. Vanaf het begin van elk ervan – dus ook voor het onderhavige gebied – zijn de relevante partijen betrokken bij het opstellen ervan. Betrokken partijen (in dit geval Staatsbosbeheer, Hoogheemraadschap van Rijnland en KNNV) hebben op meerdere momenten op hoofdstukken kunnen reageren en zijn actief benaderd voor het aanleveren van relevante informatie en niet in documenten vastgelegde gebiedskennis, ontwikkeling van de Natura 2000-waarden, knelpunten, oplossingsrichtingen, etc.

2. Niet of nauwelijks. Provincie Zuid-Holland is ruim vooraf aan de andere provincies gestart met het opstellen van natuurdoelanalyses voor haar gebieden. Dit betekent dat veel van die analyses reeds in 2021 gereed waren. Op dat moment lagen de ondersteunende documenten zoals genoemd in de vraag er nog niet of waren slechts in zeer summiere eerste versie beschikbaar. tDeze blijkt overigens op punten aardig aan te sluiten bij de nu beschikbare handreikingen. Om de eenduidigheid tussen de natuurdoelanalyses binnen Zuid-Holland te borgen is besloten dat analyses die opgesteld zijn ten tijde dat al meer van genoemde documenten in enigerlei vorm beschikbaar waren, vast te houden aan de eigen lijn. Overigens geldt in algemene zin dat genoemde documenten in uitgekristalliseerde en bruikbare vorm rijkelijk laat beschikbaar zijn gekomen en daarmee niet passend bij de urgentie die het opstellen van de natuurdoelanalyses binnen Nederland hebben (korte doorlooptijd).

3. Met de genoemde partijen onder antwoord 1 is inmiddels het gebiedsproces gestart en worden afspraken gemaakt over uit te voeren maatregelen die ook nader geconcretiseerd worden in termen van waar, wanneer, aard, omvang, etc.

4. In beginsel is niet het streven dat er uiteindelijk een maatregelenpakket wordt uitgevoerd dat zich slechts minimaal richt op het voorkomen van verslechtering. Maatregelen zullen inzetten op uitbreiding en verbetering.

5. Voor dit gebied is geen kernopgave geformuleerd vanuit het Natura 2000-doelendocument c.q. het Aanwijzingsbesluit dat zich richt op verbetering van het aquatische milieu. Desalniettemin is voor een aantal Natura 2000-waarden verbetering van de waterkwaliteit absoluut noodzakelijk. De maatregelen daartoe richten zich dan ook op systeem- dan wel procesherstel, wat deze in hun omvang en effectiviteit gelijk stelt aan een kernopgave die zich immers ook richt op het gehele systeem.

6. a) De habitatrichtlijnsoorten bittervoorn, kleien modderkruiper en platte schijfhoren zijn gebaat bij verbetering van de waterkwaliteit zodanig dat zich weer waterplanten en helofyten kunnen vestigen. Dit is eveneens een KRW-doelstelling. De opgaven zijn derhalve niet strijdig maar versterken elkaar en hebben beide dezelfde oplossingsrichting nodig.

b) Verhoging van het waterpeil is in beginsel niet strijdig met de doelen. De doelen voor de habitattypen zijn juist gebaat bij hogere waterstanden waardoor de drainagebasis van de percelen eveneens hoger komt te liggen waardoor de grondwaterstanden gedurende langere tijd hoog blijven. In de natuurdoelanalyse is aangegeven dat ten tijde van het opstellen ervan er een onderzoek liep naar de oorzaak van en oplossingsrichting voor de slechte waterkwaliteit in polder Stein. Hierin is meegenomen dat juist hogere waterstanden in de afgelopen jaren hebben geleid tot

een verslechtering van de waterkwaliteit. Inmiddels is het onderzoek afgerond en heeft dit ook geleid tot een maatregelenpakket waarin opgenomen het verhogen van de (grond)waterstand en maatregelen om te voorkomen dat dit leidt tot verslechtering van de waterkwaliteit (Schoffelen et al, 2023 Evaluatie ingrepen en herstelplan Polder Stein-Noord – concept-eindrapport).

7. Het maatregelenpakket in de natuurdoelanalyse is voldoende groot dat op basis hiervan zinvolle en werkzame maatregelen kunnen worden getroffen waardoor verslechtering wordt voorkomen c.q. waardoor realisatie van instandhoudingsdoelstellingen mogelijk is.

8. Landbouwkundig gebruik inclusief het daarop ingerichte watersysteem en peilbeheer kunnen gezien worden als de belangrijkste drukfactoren. Het relatieve belang hieraan van waterkwaliteit, waterpeilen en afkalving van oevers hangen hierbij onlosmakelijk met elkaar samen. Het waarschijnlijk negatieve effect van rivierkreeften is hier een gevolg van. Versnippering (van het watersysteem) speelt zeer waarschijnlijk geen rol. Recreatie en stikstofdepositie zijn geen relevante drukfactoren.

9. Binnen de natuurdoelanalyses voor Zuid-Holland is geen analyse opgenomen van de ontwikkeling van de stikstofdepositie, de mate waarin dit leidt tot overschrijding van de KDW en de opsplitsing in bronbijdragen. Voor dit gebied lijkt stikstofdepositie niet tot nauwelijks een rol te spelen.

10. De waterkwaliteit is slecht vanwege inlaat en interne processen waarbij fosfaat, stikstof en sulfaat wordt aangevoerd c.q. vrijkomt. Er ligt inmiddels een concept-eindrapport (Schoffelen et al, 2023). Evaluatie ingrepen en herstelplan Polder Stein-Noord naar de oorzaak van de slechte waterkwaliteit dat inzicht geeft in welke bronnen hier de grootste bijdrage aan leveren.

11. Van wegzijging is in beperkte mate sprake. Informatie over de overige aspecten in de vraag wordt verwezen naar de natuurdoelanalyse en opgenomen in voor genoemd concept-rapport.

12. Dit is niet nader gekwantificeerd. De kans op verzilting is hier niet aan de orde. Het maatregelenpakket en dan met name dat ten behoeve van de verbetering van de waterkwaliteit (Schoffelen et al, 2023 Evaluatie ingrepen en herstelplan Polder Stein-Noord – concept-eindrapport) zet juist mede in op het voorkomen van zuurstofloze omstandigheden.

13. Deze aspecten zijn beschreven in de natuurdoelanalyse.

14. Er wordt niet herkend dat dit geschreven staat. Wel is de huidige locatie redelijk tot goed op orde en is de potentie in het gebied hoog.

15. Bekent is dat er op twee locaties nog een zeer beperkt aantal kievitsbloemen voorkomt in een graslandsituatie. Hier vindt geen verjonging meer plaats en lopen de aantallen terug. Daarnaast is er een locatie waar kievitsbloemen binnen het habitat Ruigten en zomen voorkomt. Het betreft hier een gezonde, zich verjongende populatie.

16. Deze maatregelen zoals die voort zouden komen uit het beheerplan, PAS-gebiedsanalyse en Programma Natuur, zijn er niet voor dit gebied, zie inleidende alinea paragraaf 5.2.

17. Zie onder 16.

18. Systeemmaatregelen natuurdoelanalyse = systeemmaatregelen Handreiking, Patroonmaatregelen = overlevingsmaatregelen. Procesmaatregelen hangen daar tussenin.

19. Maatregelen om watersysteem te verbeteren (op basis van pakket in Schoffelen et al., 2023) en gunstige bodemchemische en hydrologische condities voor ontwikkeling Glanshaverhooiland (met kievitsbloem).

20. Uit het onderzoek van Schoffelen et al. (2023) blijkt dat de waterkwaliteitsprobleemmatiek vooral samenhangt met interne processen. Schoner maken van inlaatwater wordt haalbaar geacht middels een helofyten- en zandfilter. Defosfatering is niet overwogen. Waterkwaliteit Reeuwijkse Plassen is best op orde, daarom wordt ook gekoppeld aan dit water de pilot herstel kievitsbloemhooiland gekoppeld in polder Lang Roggebroek. Binnen het Natura 2000-gebied is bemesting zeer beperkt en gekoppeld aan de (NNN-)doelstelling vochtig weidevogelgrasland en als niet negatief op de waterkwaliteit beoordeeld. Het inlaatwater heeft een groot achterland van agrarische polders. Uit bemesting halen ervan, is veel te omvangrijk en dan nog blijven we zitten met effecten als gevolg van historisch gebruik. Beperken inlaat heeft in dat opzicht meer positief effect en daar wordt dan ook op ingezet.

21. Voorkomen negatieve effecten op KRW-doelen is geborgd in Schoffelen et al. (2023). Er heeft geen analyse plaats gevonden met betrekking tot de andere genoemde programma's.